

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/12/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6813206096
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6813206096.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Jozefa Zlochu a JUDr. Dušana Ďuriana ako členov senátu, v spore žalobcov 1/ C.. U. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. G. XXX, XXX XX E., zastúpený advokátom JUDr. Pavlom Halajom, so sídlom Nám. Slobody č. 2, 050 01 Revúca, 2/ P M, s. r. o., so sídlom Beňadická 3008/19, 851 06 Bratislava-Petržalka, IČO: 31 721 974, zastúpený advokátom Mgr. Martinom Jankovičom, so sídlom Železničná 257/19, 050 01 Revúca, proti žalovaným 1/ U. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. č. X, XXX XX E., zastúpený advokátom JUDr. Norbertom Horváthom, so sídlom Slniečná č. 592/2, 924 01 Galanta, 2/ U. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č. XX, XXX XX Y., O., o určenie neplatnosti právneho úkonu o odvolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Revúca č. k. 5C/2/2013 z 26. septembra 2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

II. Žalobcovia 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške trov odvolacieho konania.

III. Žalovanej 2/ náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcom 1/ a 2/ nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie v poradí tretím rozsudkom č. k. 5C/2/2013-435 zamietol žalobu žalobcov 1/ a 2/, ktorou sa domáhali neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej dňa 31.08.2010 v znení opravnej doložky z 19.03.2012 medzi žalovanou 2/ ako predávajúcou a žalovaným 1/ ako kupujúcim, vklad ktorej povolila bývalá Správa katastra Revúca dňa 20.03.2012 pod sp. zn. V X/XXXX (ďalej aj „kúpna zmluva V-X/XXXX“ alebo len „kúpna zmluva“). Predmetom prevodu podľa kúpnej zmluvy V-X/XXXX boli spoluvlastnícke podiely žalovanej 2/ k nehnuteľnostiam evidovaným v čase ich prevodu na liste vlastníctva (ďalej aj „LV“) č. XXX pre katastrálne územie O. ako parcela registra „E“ parcelného čísla XXXX/X o výmere XXXXXX m² lesné pozemky, ktorej podielovým spoluvlastníkom v čase prevodu spoluvlastníckeho podielu žalovanej 2/ na žalovaného 1/ bol už aj žalobca 1/ podľa zápisu v časti B listu vlastníctva na základe kúpnych zmlúv uzavretých v období od 03.11.2008. Žalovaná 2/ tou istou kúpnu zmluvou prevádzala na žalovaného 1/ aj spoluvlastnícky podiel k parcelám registra „E“ evidovaným na LV č. XXX katastrálne územie (ďalej aj „k. ú.“) O. (ktorých podielovým spoluvlastníkom v čase prevodu spoluvlastníckych podielov na žalovaného 1/ bol aj žalobca 1/ - poznámka odvolacieho súdu) a predmetom prevodu boli aj spoluvlastnícke podiely žalovanej 2/ na nehnuteľnostiach evidovaných v katastrálnom území O. na LV č. XXX a XXX. Žalobcovia 1/ a 2/ neboli podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností vedených na LV č. XXX a LV č. XXX pre katastrálne územie O.. Žalovaná 2/ odpredala žalovanému 1/ (nie blízkej osobe) spoluvlastnícke podiely na nehnuteľnostiach bez toho, aby ich ponúkla na predaj ostatným spoluvlastníkom dotknutých nehnuteľností, vrátane žalobcu 1/.

1.1 Súd prvej inštancie považoval návrh žalobcu 1/ podaný na Okresný súd Revúca dňa 02.09.2013 za návrh, ktorým sa domáha žalobca určenia neplatnosti kúpnej zmluvy ako celku vo vzťahu ku všetkým nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom prevodu a to na základe upresnenia žaloby žalobcom 1/ a navrhutej zmeny žaloby, ktorú pripustil uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 26.09.2019. V priebehu sporu previedol žalobca 1/ spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX pre katastrálne územie O. na spoločnosť P M, s. r. o. Bratislava, z tohto dôvodu na návrh žalobcu 1/ súd prvej inštancie pripustil, aby do konania na strane žalobcu ako žalobcu 2/ pristúpila táto spoločnosť, na ktorú v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. augusta 2015 sp. zn. 3Cdo/239/2012 (R 7/2016) prešlo právo, o ktoré sa v tomto konaní jedná - právo podielového spoluvlastníka z titulu porušenia jeho predkupného práva vo vzťahu k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX pre katastrálne územie O..

1.2 Návrh žalobcov 1/ a 2/ na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy posúdil súd prvej inštancie podľa ustanovení § 40a a § 140 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“) a v dôsledku námietky premlčania vznesenej žalovaným 1/ skúmal, či bola žaloba uplatnená včas v premlčacej dobe ustanovenej v § 101 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka premlčané právo veriteľovi priznať. Súd prvej inštancie vysvetlil, aké práva vzniknú podielovému spoluvlastníkovi, ktorého predkupné právo bolo porušené: v prípade, ak dôjde k porušeniu povinnosti zo strany spoluvlastníka - povinného z predkupného práva, spoluvlastník - oprávnený z predkupného práva má na výber, či sa bude žalobou domáhať vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníka na tretiu osobu podľa § 40a Občianskeho zákonníka alebo sa bude voči nadobúdateľovi spoluvlastníckeho podielu domáhať, aby mu nadobudnutý spoluvlastnícky podiel ponúkol na kúpu za rovnakých podmienok, za ktorých ich kúpil od pôvodného podielového spoluvlastníka a to (v prípade nevyhovenia výzve dobrovoľne) aj žalobou na súd o nahradenie prejavu jeho vôle alebo zvolí možnosť, aby mu predkupné právo zostalo zachované. V zmysle skorších rozhodnutí odvolacieho súdu v tejto veci a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/46/2013, 7Cdo/47/2013 zo 14. mája 2014 považoval naliehavý právny záujem v čase začatia konania na takejto určovacej žalobe podľa § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“) za preukázaný s prihliadnutím na žalobcom 1/ tvrdený dôvod existujúci v čase podania návrhu aj v priebehu súdneho sporu a to antagonistické vzťahy žalobcu 1/ a žalovaného 1/, voči ktorému chcel žalobca 1/ dosiahnuť, aby tento nemohol vo väčšom rozsahu uplatňovať spoluvlastnícke práva k daným nehnuteľnostiam. V bode 40 odôvodnenia súd dôvodil, že existenciu naliehavého právneho dôvodu musí skúmať v priebehu celého konania, bolo by preto potrebné skúmať, či vzhľadom na uplynutý čas od podania žaloby naliehavý právny záujem žalobcu 1/ na požadovanom určení trvá aj ku dňu rozhodnutia vo veci samej. Na zodpovedanie otázky existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu 1/ a žalobcu 2/ na požadovanom určení touto žalobou by bolo podľa názoru súdu prvej inštancie potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, ktoré žalobcovia navrhli, avšak s ohľadom na právne posúdenie veci súdom prvej inštancie po žalovaným 1/ vznesenej námietky premlčania by bolo vykonanie takéhoto dokazovania v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Súd prvej inštancie dospel totiž k názoru, že žalovaný 1/ vzniesol dôvodne námietku premlčania a žaloba o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu - kúpnej zmluvy V-X/XXXX bola podaná po uplynutí trojročnej premlčacej doby.

1.3 Premlčacia doba v trvaní troch rokov začala žalobcom podľa § 101 OZ plynúť odo dňa, keď sa mohlo právo vykonať prvý raz. Premlčacia doba začína plynúť v deň, kedy došlo k uskutočneniu právneho úkonu, ktorým bolo porušené predkupné právo podielového spoluvlastníka a to aj pri právnych úkonoch, na účinnosť ktorých je potrebné rozhodnutie príslušného orgánu. K takémuto záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom stanovisku (Cpj 13/1985 uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk pod č. R 50/1985). Opakovane bol uvedený právny názor potvrdený aj po zmene právnej úpravy týkajúcej sa prevodu nehnuteľností, kedy sa už na prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nevyžadovala registrácia zmluvy štátnym notárstvom, ale povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností podľa zákona č. 265/1992 Zb. o zápisoch vlastníckych a iných vecných práv k nehnuteľnostiam a neskôr podľa zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon). Takýto záver vyplýva z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obo/44/1997, 4Cdo/37/2007 a rovnaký záver vyplýva aj z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky použiteľnej na území Slovenskej republiky z dôvodu obsahovo rovnakej právnej úpravy. Ustálená rozhodovacia činnosť najvyšších súdnych autorít sa nepriklonila k právnej argumentácii žalobcu 1/, že beh premlčacej doby je potrebné počítat odo dňa povolenia vkladu právneho úkonu, ktorým došlo k porušeniu predkupného práva podielového spoluvlastníka do katastra nehnuteľnosti. Súd prvej inštancie rešpektujúc judikatúru najvyšších súdnych autorít mal za to, že v danom prípade začala premlčacia doba u práva dovolať sa relatívnej neplatnosti

kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovanými 1/ a 2/ plynúť deň nasledujúci po uzavretí kúpnej zmluvy, teda 1. septembra 2010.

1.4 Na relatívnu neplatnosť právneho úkonu je možné zo strany súdu, iných orgánov, resp. tretích osôb prihladiť len, ak sa jej dotknutá osoba riadne dovolala. Teória aj súdna prax sa zhodli na tom, že dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu je hmotnoprávny jednostranný právny úkon adresovaný jednej alebo ostatným stranám relatívne neplatného právneho úkonu, z ktorého musí byť zrejmé, kto sa neplatnosti právneho úkonu dovoláva a z akého dôvodu. Zákon pre uskutočnenie tohto právneho úkonu nepredpisuje žiadnu formu. Možno ho urobiť mimosúdne alebo v súdnom konaní žalobou, obranou proti žalobe alebo vzájomnou žalobou (podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/50/2020, 3Cdo/187/2006, 5Cdo/211/2019 a v obdobných rozhodnutiach Najvyššieho súdu Českej republiky). Keďže ide o hmotnoprávny úkon, účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu nastávajú doručením tohto právneho úkonu druhej zmluvnej strane, resp. ostatným účastníkom zmluvy a to vtedy, keď bol tento úkon doručený poslednému z nich. V prejednávanej veci sa pôvodne žalobca 1/ ako opomenutý podielový spoluvlastník dovolal relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovanými 1/ a 2/ súdnou žalobou. Aj pre tento prípad platí, že účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy nastávajú dôjdením (doručením) dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu všetkým účastníkom zmluvy. Žaloba obsahujúca dovolanie sa relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy bola žalovanému 1/ doručená 25.09.2013 a žalovanej 2/ až 02.10.2013, čo vyplýva z doručeníek v súdnom spise. Účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti tak nastali až 02.10.2013 doručením žaloby žalovanej 2/.

1.5 Premlčacia doba vo vzťahu k nároku domôcť sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu začala žalobcovi 1/ plynúť 1. septembra 2010 a uplynula by 1. septembra 2013. Posledný deň premlčacej doby pripadol na štátny sviatok a súčasne nedeľu, preto bol v zmysle § 122 ods. 3 Občianskeho zákonníka posledným dňom premlčacej doby nasledujúci pracovný deň, teda pondelok 2. septembra 2013. Ak bola žaloba doručená poslednému účastníkovi kúpnej zmluvy až 02.10.2013, k dovolaniu sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu došlo po uplynutí trojročnej premlčacej doby. Žalovaným 1/ vznesená námietka premlčania bola podľa názoru súdu prvej inštancie dôvodná. V predmetnom konaní o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy ide o nerozlučné spoločenstvo strán sporu, kde sa námietka premlčania vznesená žalovaným 1/ uplatní aj vo vzťahu k žalovanej 2/. Márne uplynutie premlčacej doby má za následok, že sa nemožno s úspechom dovolať relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Právny úkon naďalej trpí vadou, ale z dôvodu zmeškania práva uplatniť si dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu pred uplynutím premlčacej doby je potrebné na túto kúpnu zmluvu z 31.08.2010 v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/187/2006 hľadieť ako na zmluvu platnú so všetkými následkami. Žalobu pre úspešne uplatnenú námietku premlčania súd prvej inštancie zamietol.

1.6 Po vyhodnotení námietky premlčania vznesenej žalovaným 1/ za dôvodnú súd prvej inštancie navrhované dokazovanie ohľadne existencie naliehavého právneho záujmu nevykonal, nepovažoval za potrebné sa vyjadrovať k ďalším v spore namietaným skutočnostiam, či sa žalobcovia domáhajú vyslovenia neplatnosti kúpnej zmluvy ako celku alebo jej časti, ani k aktívnej vecnej legitímácii žalobcov domáhať sa relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy v časti týkajúcej sa nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX a LV č. XXX.

1.7 K svojmu skoršiemu názoru na plynutie premlčacej doby vyslovenému v rozsudku z 11. mája 2016 č. k. 5C/2/2013-261, že žalobca 1/ si nárok uplatnil včas súd prvej inštancie uviedol, že tento nebol správny, pretože pri ňom súd nezohľadnil skutočnosť, že relatívnej neplatnosti právneho úkonu je potrebné sa dovolať u samotných účastníkov zmluvy a že dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu je právnym úkonom hmotnoprávnym, ktorého účinky nastávajú, až keď dôjde do sféry toho, komu je adresovaný.

1.8 Podľa § 255 ods. 1 C. s. p. uložil žalobcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne nahradiť žalovaným 1/ a 2/ trovy konania aplikujúc zásadu úspechu v konaní.

2. Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie podali obaja žalobcovia.

3. Žalobca 1/ nesúhlasil s názorom súdu prvej inštancie o začiatku plynutia premlčacej doby dňom 1. septembra 2010. Naplnenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku o nesprávnom právnom posúdení veci videl žalobca 1/ v tom, že si súd prvej inštancie nesprávne vyložil ustanovenia hmotného práva týkajúce sa premlčania, konkrétne ustanovenie § 101 OZ (pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz) a ustanovenie § 112 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého,

ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. Žalobca 1/ súhlasil s výkladom súdu prvej inštancie, že v prípade právneho úkonu, ktorého predmetom je odplatný prevod spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnostiam sa spoluvlastník, ktorého predkupné právo bolo opomenuté, môže domáhať určenia jeho neplatnosti len v prípade, keď mal objektívnu možnosť sa o existencii tohto právneho úkonu dozvedieť, pričom nie je rozhodné, kedy sa o existencii tohto právneho úkonu skutočne dozvedel. Postačuje možnosť dozvedieť sa o ňom. Za dátum takéhoto objektívneho získania možnosti dozvedieť sa o existencii takéhoto právneho úkonu je dátum vyznačenia plomby o zmene práva k nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností podľa § 44 ods. 1 katastrálneho zákona, čo sa udeje najneskôr v pracovný deň nasledujúci po dni, keď je príslušnému orgánu doručená zmluva na zápis vkladom. Pri výklade začiatku plynutia premlčacej doby uvedeného v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie v prípade, ak by účastníci zmluvy podali návrh na vklad do katastra nehnuteľností po uplynutí troch rokov od uzavretia zmluvy, vyhli by sa možnému uplatneniu práv opomenutého podielového spoluvlastníka a znemožnili by mu akúkoľvek realizáciu ochrany jeho práv. Ďalej dôvodil, že sa žalobca môže úspešne domáhať relatívnej neplatnosti právneho úkonu, ktorým bolo opomenuté jeho predkupné právo k spoluvlastníckemu podielu na nehnuteľnosť len v prípade, že ide o právny úkon, ktorý môže vyvolať zamýšľané hmotnoprávne účinky, to znamená, že ide o vkladu schopnú listinu v zmysle § 42 zákona o katastri nehnuteľností. Pokiaľ by na základe napadnutého právneho úkonu pre jeho formálne alebo obsahové vady nebolo možné vložiť vlastnícke právo nadobúdateľa do katastra, u žalobcu by absentoval naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Za začiatok plynutia premlčacej doby je preto možné považovať iba deň nasledujúci po dni, kedy sa sporný právny úkon stal perfektným, t. j. kedy by boli odstránené všetky jeho formálne i obsahové vady. Kúpna zmluva uzavretá medzi žalovanými obsahovala vady, pre ktoré musela byť vyhotovená dňa 19. marca 2012 opravná doložka, bez ktorej by vlastnícke právo žalovaného 1/ k spoluvlastníckym podielom žalovanej 2/ do katastra nehnuteľností vložené nebolo. I v prípade takéhoto, pre žalobcov nevýhodného počítania plynutia premlčacej doby by žaloba bola podaná včas.

3.1 Žalobca 1/ je toho názoru, že uplatnenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu formou žaloby malo za následok spočívanie premlčacej doby podľa § 112 OZ, ktorý súd prvej inštancie bez akéhokoľvek logického odôvodnenia opomenul aplikovať. Zhodne so súdom prvej inštancie uvádzal, že ak pre právny úkon dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu zákonodarca nepredpisuje obligatórne formu podania žaloby na súde, môže sa opomenutý spoluvlastník dovolať relatívnej neplatnosti i mimo súdne. Pre takýto prípad platí výklad učinенý súdom prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí, že k uplatneniu práva opomenutého spoluvlastníka dôjde v deň, kedy sa tento jednostranný právny úkon dostane do dispozičnej sféry všetkých účastníkov napadnutého právneho úkonu, t. j. poslednému z nich. Právo je uplatnené včas aj vtedy, ak návrh na začatie konania o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu dôjde súdu najneskôr v posledný deň premlčacej doby z dôvodu, že ide o hmotnoprávnu lehotu, ktorá sa o dobu prepravy na súd alebo iný príslušný orgán nepredlžuje. Ak však posledný deň premlčacej doby prípadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, posledným dňom lehoty je najbližší nasledujúci pracovný deň, ako je to zakotvené v § 122 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Podat' žalobu na súde by nemalo zmysel, pokiaľ plynutie premlčacej doby by malo závisieť od rýchlosti postupu súdu v konaní.

3.2 Pre prípad, že by odvolací súd dospel k právnomu záveru, že začatie plynutia i spočívanie plynutia premlčacej doby určil súd prvej inštancie správne, žalobca 1/ namieta, že na námietku premlčania vznesenú žalovaným 1/ nie je možné prihliadnúť z dôvodu jej rozporu s dobrými mravmi. Takéto posúdenie vznesenej námietky premlčania odôvodňuje utajenie uzavretia napadnutej kúpnej zmluvy žalovanými pred žalobcom 1/, podanie návrhu na vklad vlastníckeho práva po dvoch rokoch od uzavretia zmluvy, ktoré nasvedčujú úmyslu žalovaných znemožniť žalobcovi 1/ reálne uplatnenie jeho práv.

3.3 Žalobca 1/ navrhol odvolaciemu súdu zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie, žalobe vyhovieť a priznať žalobcovi 1/ nárok na náhradu trov konania.

4. Žalobca 2/ v odvolaní uplatnil odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) Civilného sporového poriadku, ktoré odôvodnil tak, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil otázku začiatku plynutia premlčacej doby a časového okamihu uplynutia premlčacej doby v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka, keď pri určení začiatku plynutia premlčacej doby vychádzal z dátumu uzavretia kúpnej zmluvy medzi žalovanými (dňa 31.08.2010), ktorá podľa názoru žalobcu 2/ mohla začať plynúť najskôr dňom, kedy bol povolený vklad vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností na podklade kúpnej zmluvy z 31.08.2010. Stalo sa tak až 20.03.2012 po vyše 1,5 roka od uzatvorenia kúpnej zmluvy. Súdna prax a teória nie sú jednotné v názore, od akého okamihu má začať plynúť premlčacia doba na uplatnenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu, t. j. či od uzatvorenia právneho úkonu, resp. od

povolenia vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na podklade tohto právneho úkonu. Pre prípad počítania začiatku plynutia premlčacej doby od uzavretia kúpnej zmluvy sú žalobcovia ukrátení na svojich právach vo vzťahu k iným oprávneným v iných obdobných prípadoch žalôb o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu a práve preto má súd prvej inštancie posudzovať, či nedošlo zo strany žalovaného 1/ k uplatneniu námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi. Touto otázkou sa súd prvej inštancie vo svojom meritórnom rozhodnutí nezaoberal, aj keď takéto právne posúdenie oprávnenie uplatnenia námietky premlčania žalovaným 1/ bolo namieste. Rozsudok súdu prvej inštancie tým trpí vadou nepreskúmateľnosti, arbitrárnosti majúcou za následok aj inú vadu konania (§ 365 ods. 1 písm. d/ C. s. p.) a tieto skutočnosti odôvodňujú aj uplatnenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku.

4.1 Nesprávne právne posúdenie veci vyčíta žalobca 2/ súdu prvej inštancie aj v tom smere, že sa striktne obmedzil pri neplatnosti právneho úkonu na tzv. „relatívnu neplatnosť právneho úkonu“ a vôbec sa nezaoberal možnými následkami v podobe absolútnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka, v čom možno taktiež vidieť vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/56/2009 aj v prípade nerešpektovania predkupného práva nie je možné vylúčiť neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka, nie však z dôvodu porušenia predkupného práva, ale z dôvodu, že právny úkon sa prieči dobrým mravom, prípadne, že sa ním obchádza zákon.

4.2 Žalobcovi 2/ nie je zrejmé, prečo súd prvej inštancie posudzoval začiatok plynutia premlčacej doby od uzatvorenia kúpnej zmluvy dňa 31.08.2010, keď táto nepredstavovala tzv. perfektný právny úkon so všetkými zákonnými náležitosťami a vyžadoval si opravu vo forme opravnej doložky z 19. marca 2012, v ktorej boli správne špecifikované niektoré z pozemkov uvedených v kúpnej zmluve. Ak bol súd prvej inštancie toho názoru, že je potrebné počítať začiatok plynutia premlčacej doby od uzatvorenia právneho úkonu, malo sa tak stať až od 20. marca 2012, t. j. odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým bola žalovanými uzatvorená opravná doložka a kedy došlo k presnej špecifikácii predmetu kúpy, nakoľko do tohto času nemohol právny úkon vyvolať nielen vecno-právne, ale ani obligačno-právne účinky. Ak by súd prvej inštancie posudzoval plynutie premlčacej doby odo dňa nasledujúceho po povolení vkladu vlastníckeho práva podľa kúpnej zmluvy alebo odo dňa nasledujúceho po uzavretí opravnej doložky ku kúpnej zmluve od 20. marca 2012, nemohol by považovať nárok uplatnený žalobou za premlčaný.

4.3 K uplynutiu premlčacej doby podľa názoru súdu prvej inštancie malo dôjsť v časovom rozpätí medzi podaním žaloby žalobcom 1/ na Okresný súd Revúca a okamihom, kedy súd prvej inštancie v tejto veci doručil žalobu žalobcu 1/ obom žalovaným. Žalobca 2/ nemôže niesť zodpovednosť za doručenie žaloby žalovaným zo strany súdu a na jeho ťarchu nemôže byť pripísaná liknavosť súdu pri doručovaní žaloby. Za podstatné považoval, že žalobca 1/ nemal reálnu možnosť dozvedieť sa o identifikácii žalovanej 2/, ktorá už nefigurovala na liste vlastníctva ako vlastníč pozemkov a hlavne nemal vedomosť o adrese žalovanej 2/, kam by mal doručiť predžalobnú výzvu na uplatnenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Podanie žaloby na súde minimálne konzumovalo okamih zastavenia a ďalšieho neplynutia premlčacej doby podľa § 112 Občianskeho zákonníka. O tom, že v prípade žalôb o určenie neplatnosti právneho úkonu pre porušenie predkupného práva stačí podať žalobu na súd najneskôr do uplynutia trojročnej všeobecnej premlčacej doby svedčí aj právny názor vyjadrený v rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/47/2006 z 27. júna 2006, podľa ktorého premlčacia doba pre podanie žaloby oprávneného spoluvlastníka proti povinnému spoluvlastníkovi musí byť podaná na súde vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, ktorá začína plynúť od uzavretia zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu medzi povinným spoluvlastníkom a nadobúdateľom podielu. Výkladu začiatku plynutia premlčacej doby žalobcom 2/ nasvedčuje aj právna úprava v § 631 zákona č. 89/2012 Sb. platného na území Českej republiky.

4.4 Za neopomenuteľný fakt žalobca 2/ označil, že vo veci vydal súd prvej inštancie už tretí rozsudok, pričom v poradí v druhom rozsudku sa riadne vypořiadal aj s námietkou premlčania vznesenou žalovaným 1/, že žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu bola podaná včas. Krajský súd v Banskej Bystrici v uznesení sp. zn. 17Co/385/2016 nevytýkal súdu prvej inštancie, že by nesprávne postupoval pri posudzovaní námietky premlčania vznesenej žalovaným 1/. Nárok žalobcov sa v žiadnom prípade nemôže považovať za premlčaný aj z dôvodu, že predmetná právna vec bola už dvakrát na odvolacom súde a ani odvolací súd v tomto smere nemal za to, že by právo uplatnené žalobcom 1/ bolo premlčané. Od posledného rozhodnutia vo veci samej nedošlo k žiadnej zmene právneho poriadku ani právnych názorov. Súdom prvej inštancie uvedené hodnotenie vlastného rozhodnutia rozsudkom č. k. 5C/2/2013-261 z 11. mája 2016, že tam nesprávne posúdil otázku premlčania nároku neznamená nič iné, len súd prvej inštancie podkopáva svoju vlastnú rozhodovaciu nemohúcu činnosť, kedy bez zmeny akejkol'vek právnej úpravy a rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít, resp. bez zaujatia

akéhokoľvek nového právneho názoru právnych teoretikov dospieva k inému právnenému názoru po 6 rokoch od iniciovania tohto sporu, z čoho možno vyvodíť pre žalobcov 1/ nezákonnosť rozhodnutia súdu z 11. mája 2016 a jednak nesprávny úradný postup súdu prvej inštancie vyvolaním zbytočných prietahov v tomto súdnom konaní, čím súd prvej inštancie uznal podľa svojich slov jednoznačne svoj „omyl“ v aplikácii jednoduchého práva, čím zasiahol do ústavou garantovaných práv žalobcov na prejednanie veci spravodlivo, nezávisle a bez zbytočných prietahov.

4.5 Žalobca 2/ navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobe vyhovel v celom rozsahu a žalobcovi 2/ priznal nárok na náhradu trov konania.

5. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu 1/ navrhol potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. Súd prvej inštancie sa podľa jeho názoru správne vypořiadal s námietkou premlčania vznesenou žalovaným 1/, svoje rozhodnutie riadne odôvodnil a podložil judikatúrou. Úspešne vznesená námietka premlčania žalovaným 1/ nie je jediným dôvodom na zamietnutie žaloby žalobcu 1/. Existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v priebehu celého konania žalovaný 1/ popieral a žalobca 1/ ho nepreukázal. Žalobca 1/ tvrdil snahu vlastniť čo najviac spoluvlastníckych podielov k dotknutým nehnuteľnostiam; v rozpore s týmto jeho tvrdením je jeho konanie, keď svoje spoluvlastnícke podiely odpredal obchodnej spoločnosti, s ktorou po majetkovej stránke nemá vôbec nič spoločné. Absencia naliehavého právneho záujmu, podanie žaloby v posledný deň premlčacej lehoty, veľkosť prevádzaných spoluvlastníckych podielov vo vzťahu k podielom vlastneným žalobcami, resp. žalovaným 1/ v rozhodnom čase, antagonistické vzťahy medzi žalobcom 1/ a žalovaným 1/ iba utvrdzujú, že žalobcovi 1/ nejde o podiely prevedené napadnutým právnym úkonom, ale iba o šikanu žalovaného 1/. Žalobca 1/ nepreukázal opodstatnenosť žalobného návrhu ako takého a to ani z hľadiska včasnosti podania žaloby, keď dodatočne rozširoval petit žaloby aj o neplatnosť kúpnej zmluvy týkajúcej sa prevodu spoluvlastníckych podielov k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXX, nepreukázal existenciu aktívnej vecnej legitímácie vo vzťahu k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXX a LV č. XXX, ani existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení u nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX a LV č. XXX. Žalovaná 2/ nemala záujem ponechať si tieto spoluvlastnícke podiely, ba naopak, jej záujem o ich scudzenie bol výlučne v prospech žalovaného 1/.

5.1 Okrem dôvodov uvedených vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu 1/ vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu 2/ žalovaný 1/ vyzdvihol a za správny označil názor súdu prvej inštancie, že pokiaľ chcel žalobca 1/ stihnúť uplatniť svoje právo dovoliť sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu nestačilo, aby v posledný deň všeobecnej trojročnej premlčacej doby podal žalobu na súde, ale bolo nutné, aby sa svoje právo pokúsil uplatniť priamo u účastníkov tohto právneho úkonu, ktorého neplatnosti sa domáha. Žalobca 2/ v odvolaní nesprávne použil ustanovenia Občianskeho zákonníka o premlčaní, keď dôraz kladie na jeho ustanovenia § 112 a ignoruje všetky predchádzajúce ustanovenia, najmä § 102 OZ určujúceho začiatok plynutia premlčacej doby v prípadoch, kedy je potrebné právo najprv uplatniť u fyzickej alebo právnickej osoby. Žalovaný 1/ zhodne s názorom vyšších súdnych autorít uvedených aj v rozsudku súdu prvej inštancie zastáva názor, že premlčacia doba podľa § 101 Občianskeho zákonníka plynie od okamihu uskutočnenia právneho úkonu. Za dôležité považoval, že žalobca 1/ podal žalobu na súd v deň, ktorý považoval žalobca 1/ za posledný deň trojročnej premlčacej doby, hoci zmluva bola uzavretá už tri roky a zápis v katastri nehnuteľností o prevode vlastníckeho práva k dotknutým pozemkom bol vykonaný rok a pol pred podaním žaloby. Ani jedenkrát počas tohto obdobia neuplatnil žalobca 1/ svoje právo u niektorého zo žalovaných. Neadresoval im žiadnu predžalobnú výzvu a čakal so žalobou do posledného okamihu. Z tohto faktického konania žalobcu 1/ okrem iného vyplýva podozrenie, že žaloba bola podaná z jeho strany nie v snahe chrániť svoje práva, ale s úmyslom poškodiť žalovaného 1/ a ide o žalobu šikanóznou, ktorá by nemala požívať právnu ochranu. Takémuto záveru o šikanóznej žalobe nasvedčuje aj prevod spoluvlastníckych podielov na nehnuteľnostiach zo žalobcu 1/ na žalobcu 2/ v priebehu súdneho sporu.

6. Žalovaná 2/ v stručnom vyjadrení z 10.12.2019 k odvolaniu žalobcov 1/ a 2/ uviedla, že svoj spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach previedla právoplatnou kúpnu zmluvou s overenými podpismi na matrike v Rožňave a s povolením predaja Správou katastra Revúca U. U.. Týmto považuje kúpnu zmluvu za „právoplatnú“, U. U. ju kontaktoval so záujmom kúpy týchto nehnuteľností a rozhodla sa jemu svoj podiel predať. Nie si je vedomá žiadneho protiprávneho konania a svoje rozhodnutie zmeniť nemieni.

7. Ďalšie vzájomné vyjadrenia žalobcu 1/ a žalovaného 1/ neobsahujú žiadne nové skutočnosti.

8. Krajský súd príslušný podľa § 34 C. s. p. na rozhodnutie o odvolaní žalobcov 1/ a 2/ rešpektujúc príkaz zakotvený v § 390 C. s. p. nariadil vo veci odvolacie pojednávanie podľa § 385 ods. 1 C. s. p., na ktorom zopakoval a doplnil dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie a po prejednaní veci dospel k názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej je vo výroku vecne správne a z tohto dôvodu ho podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil.

9. Konanie na súde prvej inštancie začalo 2. septembra 2013 za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ktorý v § 212 rovnako ako Civilný sporový poriadok účinný od 01.07.2016 v § 380 ods. 1 obmedzoval rozsah preskúmvacieho práva odvolacieho súdu na dôvody vymedzené v odvolaní účastníka konania (teraz strany sporu). Koncepcia odvolacieho konania v čase rozhodovania krajského súdu uzneseniami sp. zn. 17Co/1322/2014 a 17Co/385/2016, ktorá vychádzala z tzv. neúplného apelačného systému sa nezmenila ani ku dňu rozhodnutia odvolacieho súdu v tomto konaní sp. zn. 17Co/12/2020. Odvolací súd v rozhodnutiach sp. zn. 17Co/1322/2014 a sp. zn. 17Co/385/2016 mohol reagovať len na odvolaciu argumentáciu účastníka konania (strany sporu) formulovanú v riadnom opravnom prostriedku, ktorá nadväzovala na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie a v zmysle princípu neúplnej apelácie sa nemohol krajský súd zaoberať inými prípadnými pochybeniami okresného súdu/súdu prvej inštancie.

10. Zamietnutie žaloby prvým rozsudkom Okresného súdu Revúca č. k. 5C/2/2013-149 z 09.07.2014 bolo odôvodnené iba právnym názorom o neexistencii naliehavého právneho záujmu na podanej určovacej žalobe z dôvodu nesprávne zvolenej formy obrany porušeného práva žalobcom 1/, keď tento namiesto žaloby o nahradenie prejavu vôle žalovaného 1/ uzavrieť so žalobcom 1/ kúpnu zmluvu na predaj spoluvlastníckych podielov, ktoré nadobudol od žalovanej 2/ za rovnakých podmienok ako ich kúpil žalovaný 1/, podal žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu. Žalobca 1/ v odvolaní proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie uplatnil odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. d) a f) Občianskeho súdneho poriadku a namietal, že obídenému spoluvlastníkovi ponúka zákon tri rovnocenné možnosti a jeho právom je rozhodnúť sa pre niektorú z nich, preto neobstojí právny názor okresného súdu, že jedinou formou obrany žalobcu 1/ bolo domáhať sa od žalovaného 1/ prevodu spoluvlastníckeho podielu nadobudnutého od žalovanej 2/. Odvolací súd reagoval v uznesení sp. zn. 17Co/1322/2014 na túto odvolaciu námietku s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/46/2013, 7Cdo/47/2013 zo 14. mája 2014 tak, že právny názor súdu prvej inštancie o neexistencii naliehavého právneho záujmu len pre zvolený spôsob obrany nie je správny a uložil súdu prvej inštancie opätovne skúmať naliehavý právny záujem žalobcu 1/ na tejto určovacej žalobe, ale len z hľadiska dôvodov, ktoré ho viedli k podaniu takéhoto návrhu. Odvolací súd sa v tomto rozhodnutí nevyjadroval k včasnosti uplatnenia nároku z dôvodu, že súd prvej inštancie žalobu nezamietol pre premlčanie nároku a odvolacia argumentácia žalobcu 1/ sa k otázke premlčania nároku nevzťahovala.

10.1 V poradí druhým rozsudkom č. k. 5C/2/2013-261 z 11. mája 2016 súd prvej inštancie žalobe vyhovel a jeho rozhodnutie na základe odvolania žalovaného 1/ bolo zrušené z dôvodu porušenia práva žalovaného 1/ na spravodlivý proces nesprávnym procesným postupom súdu prvej inštancie a dôvody rozhodnutia odvolacieho súdu sp. zn. 17Co/385/2016 sa mohli v zmysle § 380 ods. 1 C. s. p. vzťahovať len k uplatneným odvolacím dôvodom žalovaným 1/. Odvolací súd v bode 12.1 odôvodnenia uznesenia sp. zn. 17Co/385/2016 konštatoval, že ak dôvodom zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku bolo porušenie práva žalovaného 1/ na spravodlivý proces postupom súdu prvej inštancie a nedostatočným odôvodnením rozhodnutia, je predčasné, aby sa odvolací súd vyjadroval ku všetkým námietkam žalovaného 1/.

10.2 V žiadnom z týchto rozhodnutí Krajský súd v Banskej Bystrici nevyslovil pre súd prvej inštancie záväzný právny názor o tom, že naliehavý právny záujem na žalobcom 1/ podanej určovacej žalobe bez vyhodnotenia dôvodov, ktoré žalobcu 1/ viedli k podaniu žaloby je daný a neriešil otázku včasnosti podanej žaloby.

11. Žalobu na Okresný súd Revúca podal Ing. U. P. dňa 2. septembra 2013 osobne a tvrdil v nej, že je podielovým spoluvlastníkom spoločnej nehnuteľnosti parcely registra „E“ č. XXXX/X lesný pozemok o výmere XXXXXX m² podľa zápisu na LV č. XXX pod B XXX, XXX, XXX, XXX, XXX, XXX, XXX a XXX. Žalovaná 2/ ako podielová spoluvlastníčka tejto nehnuteľnosti podľa zápisu na LV č. XXX pod B XXX v rozsahu X/XXXX, čo zodpovedá výmere parcely W. č. XXXX/X v rozsahu XXX m² odpredala (okrem iných nehnuteľností) žalovanému 1/ svoj spoluvlastnícky podiel k parcele W. č. XXXX/X bez toho, aby jemu ako podielovému spoluvlastníkovi ponúkla možnosť kúpiť spoluvlastnícky podiel, ktorý žalovaná 2/ vlastnila, čím došlo k porušeniu jeho predkupného práva vyplývajúceho z § 140

Občianskeho zákonníka, preto považuje túto kúpnu zmluvu za relatívne neplatnú a podanou žalobou sa domáha určenia relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovanou 2/ ako predávajúcou a žalovaným 1/ ako kupujúcim, na základe ktorej žalovaná 2/ previedla na žalovaného 1/ (osobu nie blízku) svoj spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území O. zapísaným na LV č. XXX a bývalá Správa katastra Revúca dňa 20. marca XXXX pod č. V-X/XXXX povolila vklad vlastníckeho práva žalovaného 1/ k parcele č. XXXX/X pod B XXX. Prílohou žaloby bol len čiastočný výpis z LV č. XXX na parcelu W. č. XXXX/X vyhotovený dňa 29.08.2013 na podiel žalovaného 1/ U. U. zapísaný pod B XXX v spoluvlastníckom podiele XXXX/XXXXX a to na základe titulov nadobudnutia od roku 2005 až do roku 2013, medzi ktorými je uvedená aj kúpna zmluva V-X/XXXX z 20. marca 2012. P. W. č. XXXX/X bola označená ako spoločná nehnuteľnosť podľa zákona č. 97/2013 Z. z. a v časti „C“ medzi inými údajmi na čiastočnom výpise z listu vlastníctva predloženom žalobcom je uvedené: spoločnú nehnuteľnosť Pozemkové spoločenstvo O. tvoria nehnuteľnosti zapísané v k. ú. O. na LV XXX, XXX, v k. ú. Z. na LV XXX-XX/XX a že pri zápise kúpnej zmluvy V-XXX/XXXX z 13.06.2013 došlo pri mene žalovaného 1/ k zlúčeniu podielov. Z textu pôvodnej žaloby, kde žalobca 1/ uvádza, že žalovaná 2/ previedla na žalovaného 1/ kúpnu zmluvou V-X/XXXX aj iné nehnuteľnosti je zrejmé, že už v čase podania žaloby mal žalobca 1/ vedomosť o tom, kto kúpnu zmluvu uzavrel a že kúpnu zmluvou V-X/XXXX neprevádzala žalovaná 2/ na žalovaného 1/ len spoluvlastnícky podiel k parcele W. XXXX/X, ale aj k iným nehnuteľnostiam. Žalobca 1/ netvrdil, že žalobu podáva v posledný deň (podľa neho) premlčacej doby z dôvodu, že by mal problém získať údaje o druhom účastníkovi kúpnej zmluvy V-X/XXXX. Neobstojí argumentácia žalobcu 2/ v odvolaní, že údaje o bydlisku žalovanej 2/, ktorá porušila predkupné právo žalobcu 2/ nebolo možné získať vzhľadom na to, že už na LV č. XXX po povolení vkladu vlastníckeho práva podľa kúpnej zmluvy V-X/XXXX nefigurovala, keďže v žalobe označil žalobca 1/ žalovanú 2/ menom, priezviskom, dátumom narodenia, aj aktuálnym bydliskom, z čoho možno vyvodiť jednoznačne iba ten záver, že už v čase spísania žaloby 30. augusta 2013 musel týmito údajmi žalobca 1/ disponovať. Skutkové odôvodnenie žaloby o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu sa vzťahovalo len k LV č. XXX pre katastrálne územie O.. Len týmto listom vlastníctvom navrhol žalobca 1/ vykonať dôkaz pre účely súdneho konania, z tohto dôvodu vznikla v priebehu súdneho sporu pochybnosť o tom, či sa žalobca 1/ domáha žalobou doručenu Okresnému súdu Revúca dňa 02.09.2013 určenia neplatnosti kúpnej zmluvy V-X/XXXX ako celok alebo len v časti, ktorou sa touto kúpnu zmluvou prevádzal spoluvlastnícky podiel žalovanej 2/ k parcele W. XXXX/X na žalovaného 1/, ktorý mala pôvodne zapísaný pod poradovým číslom XXX v časti B listu vlastníctva č. XXX zodpovedajúci spoluvlastníckemu podielu X/XXXX.

11.1 M. zmluvu V-X/XXXX doručil Okresnému súdu Revúca žalovaný 1/ s vyjadrením dňa 07.10.2013, v ktorom vzniesol námietku premlčania s odôvodnením, že kúpna zmluva bola uzavretá dňa 31. augusta 2010, čím sa stala „platnou“ a žaloba bola podaná na súd prvej inštancie až 2. septembra 2013 po uplynutí premlčacej doby podľa § 101 OZ. Premlčacia doba podľa názoru žalovaného 1/ začala plynúť dňom uskutočnenia právneho úkonu, i keď k účinnosti kúpnej zmluvy sa vyžadovalo rozhodnutie príslušného orgánu podľa § 47 ods. 1 OZ.

12. Z kúpnej zmluvy predloženej žalovaným 1/ spolu s vyjadrením k žalobe (č. I. 17 až 20 spisu) a z kúpnej zmluvy predloženej Okresnému súdu Revúca Správou katastra Revúca dňa 07.10.2013 (č. I. 36 až 37 spisu) spolu s rozhodnutím Správy katastra Revúca z 20. marca 2012 č. vkladu V-X/XXXX o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností k nehnuteľnostiam v katastrálnom území O. mohol žalobca 1/ zistiť, čo bolo predmetom prevodu medzi žalovaným 1/ a žalovanou 2/ podľa kúpnej zmluvy V-X/XXXX, napriek tomu v stanovisku k vyjadreniu žalovaného 1/ k žalobe na č. I. XX a nasledujúce spisu a až do rozhodnutia odvolacieho súdu uvádzal žalobca 1/ chybne, že sa kúpnu zmluvou V-X/XXXX prevádzal spoluvlastnícky podiel žalovanej 2/ na parcele W. č. XXXX/X o veľkosti X/XXXX vedený pod poradovým číslom XX z časti B listu vlastníctva, čomu zodpovedá výmera XXX m² (hoci v žalobe uvádzal správny údaj o prevádzanom spoluvlastníckom podiele žalovanej 2/ ako B XXX - X/XXXX o výmere XXX m²). V stanovisku doručenom okresnému súdu osobne 2. januára 2014 formuloval žalobca 1/ navrhovaný petit rozhodnutia súdu odlišne než v pôvodnej písomnej žalobe s odôvodnením, že nakoľko konajúci súd pripojil k spisu napadnutú zmluvu zo Správy katastra Revúca, žalobca upresňuje petit žalobného návrhu nasledovne: žalobca navrhuje, aby súd po vykonanom dokazovaní vydal tento rozsudok: súd určuje, že kúpna zmluva uzavretá dňa 31.08.2010 medzi žalovanou 2/ ako predávajúcou a žalovaným 1/ ako kupujúcim v znení opravnej doložky zo dňa 19.03.2012, na základe ktorej žalovaná 2/ previedla na žalovaného 1/ svoj spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam, konkrétne: spoluvlastnícky podiel pod B XX v X/XXXX k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXX katastrálne územie O.... spoluvlastnícky podiel pod B X v X/X k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXX pre katastrálne

územie O...., na základe ktorej bol Správou katastra Revúca pod č. V-X/XXXX zo dňa 20. marca 2012 povolený vklad spoluvlastníckeho práva žalovaného 1/ k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX pre katastrálne územie O. a na LV č. XXX pre katastrálne územie O. je neplatná. K týmto dvom LV č. XXX a LV č. XXX v katastrálnom území O. sa vzťahovali prednesy strán sporu na pojednávaní pred Okresným súdom Revúca dňa 09.07.2014 (č. I. 138 a nasledujúce). Súd prvej inštancie nepovažoval upresnenie petitu v stanovisku žalobcu 1/ z 2. januára 2014 za zmenu žaloby podľa § 95 Občianskeho súdneho poriadku, o pripustení zmeny žaloby nerozhodoval a k otázke, čo presne považoval za predmet žaloby, či určenie neplatnosti celej kúpnej zmluvy V-X/XXXX alebo len časti kúpnej zmluvy, ktorou sa prevádzal spoluvlastnícky podiel žalovanej 2/ na žalovaného 1/ k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXX a LV č. XXX osobitne v rozsudku č. k. 5C/2/2013-149 z 9. júla 2014 nerozvádza. Podľa odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu z 9. júla 2014 mal súd prvej inštancie vedomosť o obsahu kúpnej zmluvy (že sa prevádzali nehnuteľnosti okrem LV č. XXX a LV č. XXX aj z LV č. XXX a LV č. XXX), ale v prvom odseku odôvodnenia rozhodnutia uviedol, že sa navrhovateľ návrhom doručeným súdu dňa 02.09.2013 a upresneným dňa 02.01.2014 domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 31.08.2010 uzavretej medzi žalovanou 2/ ako predávajúcou a žalovaným 1/ ako kupujúcim v znení opravnej doložky z 19. marca 2012, na základe ktorej žalovaná 2/ previedla na žalovaného 1/ svoj spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam z LV č. XXX a LV č. XXX pre katastrálne územie O..

13. Do rozhodnutia odvolacieho súdu uznesením sp. zn. 17Co/1322/2014 žiadna zo strán a súdov prvého a druhého stupňa nijak osobitne a výslovne neriešili, či napáda žalobca platnosť kúpnej zmluvy V-X/XXXX ako celku alebo len časti týkajúcej sa prevodu spoluvlastníckych podielov na LV č. XXX a LV č. XXX, aj keď sa strany sporu vyjadrovali len k prevodu spoluvlastníckeho podielu žalovanej na LV č. XXX a LV č. XXX a žalobca 1/ výslovne na pojednávaní dňa 09.07.2014 (č. I. 141) uviedol, že: „keďže zmena právnych vzťahov sa týka ako LV XXX, tak aj LV XXX, žiadam súd o pripojenie aj aktuálneho LV XXX, ktorý žiadam oboznámiť ako listinný dôkaz“ a vzhľadom na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie prvým rozsudkom nebolo ani v rámci odvolacieho konania potrebné riešiť, či je možné domáhať sa čiastočnej neplatnosti kúpnej zmluvy alebo len neplatnosti kúpnej zmluvy V-X/XXXX ako celku.

14. Ustanovenie § 43 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku umožňovalo nesprávne alebo neúplné podanie doplniť a opravovať, aby bolo z neho zrejmé, čoho sa ním účastník konania domáha. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 4Cdo/198/2019 z 29. apríla 2020 vysvetlil, čo sa považuje za zmenu žaloby, čo len za jej upresnenie (modifikáciu) tak, že zmenou žaloby je taký návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo (kvantitatívna zmena) alebo ktorým sa uplatňuje iné právo (kvalitatívna zmena) alebo podstatná zmena, alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdných v žalobe, teda prípad, ak žalobca síce naďalej žiada rovnaké plnenie (rovnakej kvality a rovnakého rozsahu), ale na základe iného skutkového stavu veci (skutkového základu veci) než ako ho uviedol v pôvodnej žalobe. Najvyšší súd zdôraznil, že predmetom civilného procesu je procesný nárok, ktorý je tvorený predmetom nároku (petitom) a základom nároku, ktorý tvoria právne významné skutočnosti, na ktorých sa zakladá žalobný návrh a ktoré umožňujú súdu, aby jeho nárok právne kvalifikoval (iura novit curia). Procesný predpis podľa dovolacieho súdu nestanovuje presnú štruktúru žalobného návrhu, musí byť z neho však jasné, čoho sa žalobca domáha, pretože sa od toho odvíja všeobecne uznávaný výklad, že žalobný návrh (petit) musí byť úplný, určitý a zrozumiteľný a ním sú určené hranice, v ktorých sa môže súd pri rozhodovaní v priebehu konania pohybovať a ktoré môže prekročiť len za podmienok ustanovených zákonom. Upozornil tiež, že zmenenú formuláciu petitu nemôže súd posudzovať prísne formalisticky a klásť na strany sporu prehnané nároky na formuláciu žalobného petitu, pretože navrhovaným petitom súd nie je „otrocky“ viazaný, môže ho modifikovať tak, aby mohol pre žalobcu prisúdiť ním žiadaný nárok, pretože len súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný jeho výrok rozhodnutia, aby vyriešil predmet sporu medzi jeho stranami.

14.1 Pri takomto náhľade na procesné úkony žalobcu 1/ uskutočnené v jeho mene kvalifikovaným právnym zástupcom je možné uzavrieť, že za predmet konania ku dňu 2. januára 2014 učinil žalobca 1/ určenie čiastočnej neplatnosti kúpnej zmluvy V-X/XXXX a to v časti týkajúcej sa prevodu nehnuteľností vedených v katastrálnom území O. na LV č. XXX a LV č. XXX, keď v pôvodnej žalobe sa skutkové vymedzenie nároku týkalo len prevodu spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX, doplnenie žaloby o skutkové vymedzenie predmetu vo vzťahu k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXX bolo doručené súdu prvej inštancie až 2. januára 2014. Na pojednávaní dňa 09.07.2014 zástupca žalobcu 1/ výslovne uviedol, že trvá na návrhu v zmysle jeho upresnenia z 02.01.2014. Odvolací súd konštatuje, že žaloba o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy V-X/XXXX v časti týkajúcej sa prevodu spoluvlastníckych podielov žalovanej 2/ na LV č. XXX bola podaná na Okresný súd Revúca 2. septembra

2013 a dňom 2. januára 2014 sa stal predmetom konania nárok na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy V-X/XXXX aj v časti týkajúcej sa prevodu spoluvlastníckeho podielu žalovanej na nehnuteľnostiach zapísaných na LV č. XXX.

15. Žalobu na určenie neplatnosti celej kúpnej zmluvy V-X/XXXX rozšíril žalobca 1/ až 11.05.2016 na pojednávaní, kde sa súd prvej inštancie na základe námietok žalovaného 1/ prednesených na pojednávaní dňa 27.04.2014, že žalobca žiada vysloviť iba čiastočnú neplatnosť kúpnej zmluvy vo vzťahu k LV č. XXX a LV č. XXX dopytoval zástupcu žalobcu 1/, v akom rozsahu napáda kúpnu zmluvu. V uznesení sp. zn. 17Co/1322/2014 z 23.11.2015 za predmet konania považoval aj odvolací súd iba nároky vo vzťahu k LV č. XXX a LV č. XXX a už v uznesení sp. zn. 17Co/385/2016 upozornil na rôzne vymedzený predmet konania v podaniach žalobcu 1/.

15.1 Odvolací súd vychádzajúc z názoru, že sa žalobcovia môžu domáhať aj len čiastočnej neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu, že by bolo možné oddeliť časť kúpnej zmluvy týkajúcej sa prevodu nehnuteľností z každého listu vlastníctva osobitne, za včas podanú žalobu (ako bude zdôvodnené v ďalšom texte) považoval iba žalobu o neplatnosť kúpnej zmluvy v časti prevodu nehnuteľností z LV č. XXX a LV č. XXX. Rozšírenie žaloby na neplatnosť kúpnej zmluvy v časti prevodu nehnuteľností z LV č. XXX a LV č. XXX na pojednávaní dňa 11. mája 2016 vyhodnotil ako oneskorený procesný úkon žalobcu 1/ po uplynutí premlčacej doby, ktorá skončila 20. marca 2015.

16. Nároky uplatnené v tomto konaní bolo potrebné podriaďiť pod ustanovenia § 140 a § 40a Občianskeho zákonníka.

17. Podľa § 140 OZ, ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osobe (§ 116, § 117). Ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov.

18. Podľa § 40a OZ, ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589 a § 701 ods. 1, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. To isté platí, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov (§ 40). Ak je právny úkon v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o cenách, je neplatný iba v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto predpisu, ak sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti dovolá.

19. Ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu (§ 41 OZ).

20. Už v uznesení sp. zn. 17Co/1322/2014 odvolací súd s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/46/2013, 7Cdo/47/2013 zo 14. mája 2014 vyslovil názor, že žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu pre porušenie predkupného práva podľa § 40a OZ môže obstáť z pohľadu naliehavého právneho záujmu i vtedy, ak už došlo k porušeniu predkupného práva, pretože rozsudok, ktorým súd rozhodol o neplatnosti právneho úkonu týkajúceho sa nehnuteľností je listinou, na základe ktorej správa katastra vyznačí formou záznamu stav pred týmto právnym úkonom v zmysle § 34 ods. 2 katastrálneho zákona. Existenciu naliehavého právneho záujmu v konaní o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu pre porušenie zákonného predkupného práva spoluvlastníka veci musí však skúmať aj z hľadiska dôvodu, ktorý viedol oprávneného k vyvolaniu súdneho sporu.

20.1 Žalobca 1/ si zvolil za formu obrany svojho práva podanie žaloby o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Túto žalobu (k časti kúpnej zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu žalovanej 2/ na LV č. XXX) podal na Okresný súd Revúca dňa 2. septembra 2013 a na určenie relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy v časti prevodu spoluvlastníckych podielov na LV č. XXX ako bolo konštatované v bode 14.1 rozšíril 2. januára 2014. K rozšíreniu žaloby o určenie neplatnosti časti kúpnej zmluvy V-X/XXXX aj vo vzťahu k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXX a LV č. XXX došlo až 11. mája 2016.

21. Podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa premlčujú všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Zákon nedefinuje, čo sa považuje za majetkové právo. Z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je možné vyvodiť, že nárok na určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 40a OZ v spojení s § 140 OZ je majetkovým právom, ktoré podlieha premlčaniu (rozsudok

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30.01.2008 sp. zn. 4Cdo/37/2007, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13.02.2017 sp. zn. 3Cdo/187/2006, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14.05.2014 sp. zn. 7Cdo/146/2013, 7Cdo/47/2013). Premlčuje sa v trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 OZ, v ktorom je ustanovené, že premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Zhodne so súdom prvej inštancie odvolací súd uvádza, že premlčacia doba na uplatnenie nároku na určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 40a v nadväznosti na ustanovenie § 140 OZ začína plynúť odo dňa nasledujúceho po vzniku právneho úkonu a to aj v prípadoch, keď k účinnosti právneho úkonu je potrebný úkon iného príslušného orgánu (vklad do katastra nehnuteľností) z dôvodu, že k porušeniu predkupného práva podielového spoluvlastníka došlo okamihom uzavretia právneho úkonu a dňom nasledujúcim po vzniku tohto právneho úkonu už môže dotknutý podielový spoluvlastník uplatniť svoje právo na súde (podľa R 50/1985, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/37/2007 z 30. januára 2008, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 148/2013 z 13. marca 2013). Súd prvej inštancie dospel k správne záveru, že dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu je hmotnoprávny jednostranný právny úkon adresovaný jednej alebo ostatným stranám relatívne neplatného právneho úkonu a že zákon pre uskutočnenie tohto právneho úkonu, ktorým sa dotknutá osoba dovoľáva neplatnosti právneho úkonu nepredpisuje žiadnu formu, preto ho možno urobiť mimosúdne alebo aj v súdnom konaní žalobou, obranou proti žalobe alebo vzájomnou žalobou, ako to vyplýva z judikatúry najvyšších súdnych autorít citovaných v bode 43 rozhodnutia súdu prvej inštancie a že účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu nastávajú až doručením tohto právneho úkonu druhej zmluvnej strane, resp. ostatným účastníkom zmluvy a to vtedy, keď bol tento úkon doručený poslednému z nich (podľa sp. zn. I. ÚS 148/2013). Súd prvej inštancie však nesprávne vyhodnotil, kedy bola kúpna zmluva, ktorej vklad povolila bývalá Správa katastra Revúca pod sp. zn. V-X/XXXX platne uzavretá a odkedy začala plynúť trojročná premlčacia doba.

21.1 Zo znenia kúpnej zmluvy predloženej Správe katastra Revúca na rozhodnutie o povolení vkladu v kópii na č. I. 36 spisu je možné jednoznačne ustáliť, že účastníkmi zmluvy spísaná kúpna zmluva dňa 31.08.2010 obsahovala také závažné chyby v označení prevádzaných spoluvlastníckych podielov a parciel, že bez vyhotovenia opravnej doložky dňa 19.03.2012 by nemohla byť titulom pre nadobudnutie vlastníckeho práva k predmetu prevodu zo žalovanej 2/ na žalovaného 1/. U parcely č. XXXX/X zapísanej na LV č. XXX účastníci kúpnej zmluvy nesprávne uviedli, že zo žalovanej 2/ U. U. sa prevádza na žalovaného 1/ spoluvlastnícky podiel zapísaný pod B XX v rozsahu X/XXXX, keď U. U. bola podielovou spoluvlastníčkou tejto nehnuteľnosti podľa zápisu pod B XXX v podiele X/XXXX a nesprávne boli uvedené výmery parciel evidovaných na LV č. XXX a LV č. XXX. Za chyby v písaní podľa tvrdenia žalobcu 1/ by bolo možné považovať len nesprávne uvedené výmery parciel č. XXX z LV č. XXX a parcely č. XXXX z LV č. XXX, nie však údaj o prevádzanom spoluvlastníckom podiele žalovanej 2/ pri nehnuteľnosti evidovanej na LV č. XXX. Z tohto dôvodu bola aj pracovníčkou Správy katastra Revúca vyhotovená opravná doložka podpísaná obidvoma účastníkmi kúpnej zmluvy dňa 19. marca 2012 a v nadväznosti na to vydané rozhodnutie o povolení vkladu V-X/XXXX dňa 20. marca 2012. Na základe tohto zistenia odvolací súd považuje kúpnu zmluvu V-X/XXXX za uzavretú až dňom vyhotovenia opravnej doložky 19. marca 2012 a za počiatok plynutia trojročnej premlčacej doby podľa § 101 OZ deň 20. marec 2012 ako deň nasledujúci po uzavretí kúpnej zmluvy, ktorý je náhodou zhodný s dátumom rozhodnutia Správy katastra Revúca o povolení vkladu. Odvolací súd zdôrazňuje, že 20. marec 2012 nepovažuje za začiatok plynutia premlčacej doby z dôvodu, že v tento deň bol povolený vklad vlastníckeho práva podľa napádanej kúpnej zmluvy, ale z dôvodu, že ide o deň nasledujúci po uzavretí perfektnej kúpnej zmluvy.

22. Vychádzajúc z týchto údajov je potrebné za včas podanú žalobu považovať žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy V-X/XXXX v časti týkajúcej sa prevodu spoluvlastníckych podielov žalovanej 2/ na žalovaného 1/ k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXX a LV č. XXX k. ú. O. z dôvodu, že pôvodná žaloba bola na súd podaná 2. septembra 2013, ktorú žalovaný 1/ prevzal 25.09.2013 a žalovanej 2/ bola doručená 02.10.2013 a o rozšírení žaloby o určenie neplatnosti časti kúpnej zmluvy V-X/XXXX vo vzťahu k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXX sa splnomocnený zástupca žalovaného 1/ U. U. prítomný na odročenom pojednávaní dňa 3. januára 2014 pred Okresným súdom Revúca dozvedel z odovzdaného stanoviska žalobcu 1/ k vyjadreniu žalovaného 1/ zo dňa 2. januára 2014 (doručenie stanoviska zachytené v zápisnici o pojednávaní) a žalovaná 2/ prevzala toto stanovisko podľa doručky na rube strany 60 dňa 18. januára 2014. Ak trojročná premlčacia doba začala plynúť 20. marca 2012, doručenie pôvodnej žaloby k LV č. XXX a rozšírenej žaloby k LV č. XXX nastalo pred koncom premlčacej doby predo dňom 20. marca 2015. Na počítanie plynutia premlčacej doby sa u hmotnoprávných úkonov aplikuje ustanovenie § 122 OZ, podľa ktorého koniec lehoty určenej podľa týždňov, mesiacov alebo

rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej sa lehota začína. Ak nie je takýto deň v poslednom mesiaci, pripadne koniec lehoty na jeho posledný deň. Premlčacia doba začala plynúť 20. marca 2012 (podľa bodu 21.1) a jej koniec podľa § 122 ods. 2 OZ pripadol na 20. marca 2015. Nárok na vyslovenie relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy V-X/XXXX v časti prevodu spoluvlastníckych podielov na LV č. XXX a LV č. XXX k. ú. O. bol uplatnený včas. Súd prvej inštancie správne zamietol žalobu v časti o určenie relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy V-X/XXXX týkajúcej sa prevodu spoluvlastníckych podielov na LV č. XXX a LV č. XXX k. ú. O. pre dôvodne vznesenú námietku premlčania žalovaným 1/.

23. Žalobcovia 1/ a 2/ sa dovoľávali aplikácie ustanovenia § 112 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak veriteľ v premlčanej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.

23.1 Ustanovenie § 112 Občianskeho zákonníka sa podľa názoru odvolacieho súdu na prejednávany prípad nevzťahuje, pretože účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu nastávajú a stávajú sa perfektnými až dôjdením tohto prejavu vôle - dovolania sa neplatnosti právneho úkonu všetkým účastníkom relatívne neplatného právneho úkonu. § 112 OZ sa uplatní iba pri žalobách na plnenie. Správnosť tohto názoru potvrdzuje uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. marca 2013 sp. zn. I. ÚS 148/2013, ktorým bola odmietnutá sťažnosť sťažovateľov, ktorí vytýkali súdom prvej a druhej inštancie nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 112 OZ v konaní o vyslovenie relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy, kde sťažovatelia (rovnako ako žalobcovia 1/ a 2/ a v tomto konaní) tvrdili, že podaním žaloby o určenie relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy došlo k prerušeniu plynutia premlčacej doby podľa § 112 OZ a súdy prvej a druhej inštancie nesprávne zamietli ich žalobu pre uplynutie premlčacej doby. Odôvodnenie rozhodnutí okresného a krajského súdu, že hmotnoprávny úkon (dovoľat' sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu) možno uskutočniť aj v návrhu na začatie konania, avšak jeho účinky podľa § 41 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku nastanú až okamihom doručenia takéhoto návrhu na začatie konania druhej strane sporu, označil Ústavný súd Slovenskej republiky za založené na nedostatku skutkových a právnych záverov, výklad ustanovenia § 112 OZ súdmi oboch inštancií hodnotil ako „nie svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené“ a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. K rovnakému záveru, že ustanovenie § 112 OZ sa nevzťahuje na určovacie žaloby dospeli aj Krajský súd v Bratislave vo veci sp. zn. 14Co/466/2012, ktorého rozhodnutie preskúmaval Najvyšší súd Slovenskej republiky pod sp. zn. 3Cdo/219/2016, Krajský súd Trnava v rozsudku sp. zn. 9Co/87/2018 z 29.01.2019 a takto vykladajú ustanovenie § 112 Občianskeho zákonníka aj autori Veľkého komentára Civilného sporového poriadku pri § 156 C. s. p., kde je uvedené: „Hmotnoprávnym účinkom začatia konania je, že okamihom doručenia žaloby súdu prestáva plynúť premlčacia doba (lehota). Potrebné je skonštatovať, že tento hmotnoprávny následok sa nespája so všetkými žalobami, ale v zásade len so žalobami na plnenie v súlade s § 137 písm. a) C. s. p. Účinok spočívania premlčacej doby nenastáva pri určovacích žalobách podľa § 137 písm. c) a ani pri žalobách na určenie inej právnej skutočnosti podľa § 137 písm. b), a to bez zreteľa na to, či ide o občianskoprávny, obchodnoprávny alebo iný spor. Vyplýva to z povahy vecí a z preventívnej funkcie určovacích žalôb“.

24. Námietku premlčania vznesenú žalovaným 1/ nepovažoval odvolací súd za vznesenú v rozpore s dobrými mravmi vzhľadom na konanie žalobcu 1/, ktorý čakal s podaním žaloby na súd (podľa neho) na posledný deň premlčacej doby. Žalobca 1/ nevysvetlil dostatočne presvedčivo na odvolacom pojednávaní, z akého dôvodu čakal s podaním žaloby o vyslovenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu kúpnej zmluvy V-X/XXXX až do 2. septembra 2013 a nevyvrátil tvrdenie žalovaného 1/, že si podanie žaloby načasoval žalobca 1/ úmyselne na posledný deň premlčacej doby (pokiaľ odvolací súd v tomto odseku hovorí o dátume 2. septembra 2013 ako poslednom dni premlčacej doby, tak iba pre účely hodnotenia správania sa žalobcu 1/, ktorý sa domnieval, že premlčacia doba na uplatnenie nárokov podľa § 40a OZ začala plynúť 2. septembra 2010 a jej koniec pripadol na 1. septembra 2013 s posunom podľa § 122 OZ na 2. septembra 2013).

25. Žalobca 1/ bol v čase podania žaloby podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX a LV č. XXX k. ú. O.. V priebehu konania previedol nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX (po ROEP-e prevedené na LV č. XXX z dôvodu zlúčenia LV č. XXX, XXX a XXX k. ú. O.) na obchodnú spoločnosť P M, s. r. o., so sídlom v Bratislave, v dôsledku čoho v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. augusta 2015 sp. zn. 3Cdo/239/2012 (R 7/2016) prešlo právo podielového

spoluvlastníka, ktorého predkupné právo bolo porušené, na jeho právneho nástupcu žalobcu 2/. Žalobca 2/ v odvolaní vytykal súdu prvej inštancie, že sa striktnie obmedzil na skúmanie relatívnej neplatnosti právneho úkonu a vôbec sa nezaoberal možnými následkami v podobe absolútnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/56/2009 z 22.09.2010, podľa ktorého aj v prípade nerešpektovania predkupného práva nie je možné vylúčiť neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 OZ, nie však z dôvodu porušenia predkupného práva, ale z dôvodu, že právny úkon sa prieči dobrým mravom, prípadne, že sa ním obchádza zákon. Žalobca 2/ však žiadne skutkové tvrdenia, z ktorých by bolo možné usudzovať na absolútnu neplatnosť právneho úkonu, neuviedol. Na absolútnu neplatnosť právneho úkonu prihláda súd ex offa. Súd prvej inštancie zrejme nezistil dôvod absolútnej neplatnosti právneho úkonu a ani odvolací súd nezistil žiaden dôvod na vyslovenie absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy V-X/XXXX. Spoločnú nehnuteľnosť Pozemkového spoločenstva O. tvorila iba parcela zapísaná na LV č. XXX k. ú. O.. Zmluva o založení Pozemkového spoločenstva O. ani stanovky Pozemkového spoločenstva O. neobsahovali inú ako zákonnú úpravu prevodu nehnuteľností podľa zákona č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách (účinný v čase prevodu nehnuteľností podľa kúpnej zmluvy V-X/XXXX), ktorý podielové spoluvlastníctvo spoločnej nehnuteľnosti nedovoľoval deliť a drobiť. U. U. previedla svoj spoluvlastnícky podiel k spoločnej nehnuteľnosti W. parcele č. XXXX/X vedenej na LV č. XXX katastrálne územie O. na žalovaného 1/ v celosti. Ostatné prevádzané nehnuteľnosti z LV č. XXX, LV č. XXX a LV č. XXX k. ú. O. netvorili spoločnú nehnuteľnosť.

26. Aktívne vecne legitimovaným subjektom na podanie žaloby o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu z dôvodu porušenia predkupného práva zakotveného v § 140 OZ je ten podielový spoluvlastník, koho predkupné právo bolo porušené. Pasívna vecná legitimácia pri žalobe o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu svedčí účastníkom zmluvy, ktorou bolo predkupné právo dotknutého podielového spoluvlastníka porušené. Účastníkmi kúpnej zmluvy V-X/XXXX boli žalovaná 2/ ako predávajúca a žalovaný 1/ ako kupujúci. Títo sú v spore pasívne vecne legitimovaní. Žalobca 1/ bol aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby o vyslovenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu vo vzťahu k LV č. XXX a LV č. XXX k. ú. O. z dôvodu, že ako podielový spoluvlastník bol obidený. Prevodom spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXX (teraz LV č. XXX) prešlo toto právo na žalobcu 2/.

26.1 Aktívnu vecnou legitimáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. P. vecnej legitimácie či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu) alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitimáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/205/2009 z 29. júna 2010). Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/205/2009 je stále aktuálne, o čom svedčí jeho citácia v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 191/2018 z 13. novembra 2018. Odvolací súd pri preverovaní aktívnej a pasívnej vecnej legitimácie strán sporu pred odvolacím pojednávaním obstaraním si LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX a LV č. XXX k. ú. O. (predmet kúpnej zmluvy V-X/XXXX) zistil, že žalobca 1/ je na LV č. XXX vedený ako podielový spoluvlastník parciel W. č. XXXX/X o výmere XXXXXX m² lesný pozemok, parcely č. XXXX/XXX o výmere XXX m² lesný pozemok a parcely č. XXXX/XXX o výmere XX m² lesný pozemok (súčet výmer sa rovná pôvodnej W. parcele č. XXXX/X v čase prevodu spoluvlastníckeho podielu žalovanou 2/ na žalovaného 1/) pod poradovým číslom XXX v časti B listu vlastníctva v podiele XXXX/XXXX. Žalovaný 1/ je podielovým spoluvlastníkom EKN parciel č. XXXX/X, XXXX/XXX a XXXX/XXX z LV č. XXX v spoluvlastníckom podiele XXX/XXXX podľa zápisu pod č. XXX v časti B listu vlastníctva č. XXX.

26.2 Na LV č. XXX (zlúčenie LV č. XXX, XXX a XXX katastrálne územie O.) je žalovaný 1/ zapísaný ako podielový spoluvlastník nehnuteľností podľa kúpnej zmluvy V-X/XXXX, ale žalobca 2/ nie je ku dňu rozhodnutia odvolacieho súdu vedený ako podielový spoluvlastník nehnuteľností z LV č. XXX katastrálne územie O.. Jednu polovicu nehnuteľností vlastní R. P., rod. X. podľa kúpnej zmluvy V-XX/XXXX, vklad ktorej bol povolený 17. februára 2021. Druhú polovicu nehnuteľností stále vlastní žalovaný 1/.

27. Obaja žalobcovia v priebehu súdneho konania stratili aktívnu vecnú legitimáciu na uplatnenie nároku obideného podielového spoluvlastníka domáhať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 40a OZ v časti kúpnej zmluvy V-X/XXXX týkajúcej sa prevodu spoluvlastníckych podielov žalovanej 2/ k nehnuteľnostiam evidovaným pôvodne na LV č. XXX a v súčasnosti na LV č. XXX katastrálne územie O.. Rozsudok súdu prvej inštancie bol vecne správny vo výroku o zamietnutí žaloby v tejto časti. Dôvodom

pre zamietnutie žaloby v čase rozhodnutia odvolacieho súdu je nedostatok aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcov 1/ a 2/ a nie uplatnenie nároku po uplynutí premlčacej doby. Nariadením odvolacieho pojednávania vytvoril odvolací súd stranám sporu možnosť vyjadriť sa k odlišnému právnemu posúdeniu veci. Žalobca 2/ túto možnosť nevyužil, keď sa pojednávania dňa 19. mája 2021, na ktorom odvolací súd vyslovil aj predbežné právne posúdenie veci, nezúčastnil.

27.1 Aktívna vecná legitímácia žalobcov domáhať sa vyslovenia relatívnej neplatnosti právneho úkonu o prevode nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX a LV č. XXX k. ú. O. chýbala od počiatku. Žiaden z nich nebol podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX a LV č. XXX katastrálne územie O. v čase ich prevodu zo žalovanej 2/ na žalovaného 1/ a uskutočneným právnym úkonom neboli ukrátení na svojich právach. Súd prvej inštancie zamietol žalobu v tejto časti z dôvodu dôvodne vznesenej námietky premlčania. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti ako vo výroku vecne správny pre uplatnenie nároku po uplynutí premlčacej doby a zároveň pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcov 1/ a 2/.

28. Žalobca 1/ až na pojednávaní pred Okresným súdom Revúca dňa 11. mája 2016 po výslovnom dopyte súdu prvej inštancie, či sa domáha vyslovenia neplatnosti kúpnej zmluvy v celom rozsahu alebo len časti odpovedal, že sa nikdy nemienil domáhať vyslovenia len čiastočnej neplatnosti kúpnej zmluvy, nakoľko jednotlivé jej časti nemožno od seba s ohľadom na obsahom zmluvy oddeliť.

29. Podľa § 41 Občianskeho zákonníka, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

30. Žalobca 1/ v písomnom podaní z 22.07.2019 argumentoval proti možnosti určiť čiastočnú neplatnosť kúpnej zmluvy s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 3Cz/12/1979 z 26.02.1979 (R 3/1981), rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 12.09.2002 sp. zn. 22Cdo/2127/2000 (R 67/2004), podľa ktorých ak je v kúpnej zmluve, ktorou sa prevádza viac nehnuteľností jej účastníkmi dohodnutá cena jednou sumou tak, že v zmluve nie je cena jednotlivých nehnuteľností nijak špecifikovaná a z povahy prevádzaných nehnuteľností je zrejmé, že nemôže ísť o rovnakú cenu, tak ak je neplatná zmluva ohľadne prevodu jednej z týchto nehnuteľností, je neplatná aj v časti týkajúcej sa ostatných nehnuteľností touto zmluvou prevádzaných. Pre tento záver podľa rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky podporne svedčí i ustanovenie § 457 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému to, čo podľa nej dostal. Pokiaľ by totiž bola kúpna cena viacerých nehnuteľností dohodnutá jednou sumou bez akejkoľvek špecifikácie pre jednotlivé nehnuteľnosti, tak v prípade, že by mal byť neplatný prevod len jednej z nich, nebolo by vôbec zistiteľné, koľko z dojednanej kúpnej ceny je povinný predávajúci kupujúcemu vrátiť.

30.1 V zmysle uvedených rozhodnutí je kúpna cena podstatnou náležitosťou kúpnej zmluvy a jej dojednanie je možné vykladať len v zmysle § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka, to znamená, podľa jazykového vyjadrenia a podľa vôle toho, kto právny úkon učinil, ak nie je táto vôľa v rozpore s jazykovým prejavom. Ak účastníci zmluvy prejavili vôľu stanoviť kúpnu cenu viacerých nehnuteľností bez akejkoľvek špecifikácie ceny jednotlivých vecí a už z povahy týchto nehnuteľností plynie, že ich cena nemôže byť rovnaká, tak vôľa účastníkov zmluvy smerovala k prevodu týchto nehnuteľností len ako celku s cenou určenou pre všetky tieto nehnuteľnosti jednou čiastkou. Žalobca 1/ v tomto písomnom podaní poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MCdo/10/2010, v ktorom dovolací súd vytkol súdu nižšej inštancie, že skúmal iba platnosť právneho úkonu (zmluvy o pôžičke) ako celku, hoci sa v zmysle § 41 OZ môžu dôvody neplatnosti právneho úkonu vzťahovať len na časť právneho úkonu a pri úvahe, či sa absolútna neplatnosť vzťahuje na celý právny úkon, či iba na jeho časť, je potrebné vychádzať z náležitého výkladu právneho úkonu v súlade s interpretačnými pravidlami uvedenými v § 35 OZ, pretože ak dochádza ku kumulácii právnych úkonov či už v jednej listine alebo vo viacerých listinách, predmetom ktorej je totožná vec alebo právo, treba skúmať každý právny úkon osobitne a neplatnosť jedného z nich treba posudzovať aj z toho hľadiska, či popri tejto neplatnosti obstoja platnosť ostatných právnych úkonov.

30.2 Z rozhodnutí najvyšších autorít citovaných v predchádzajúcom odseku je pre odvolací súd podstatný názor, že pre záver o možnej čiastočnej neplatnosti právneho úkonu je potrebné uskutočniť výklad právneho úkonu podľa § 35 ods. 2 OZ (právne úkony vyjadrené slovami treba vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä tiež podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je rozpore s jazykovým prejavom).

31. Odvolací súd súhlasí s názorom strán sporu a súdu prvej inštancie, že vzhľadom na v minulosti totožnú právnu úpravu je judikatúra Najvyššieho súdu Českej republiky aplikovateľná aj na území SR; ide o bežnú prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky aj Ústavného súdu Slovenskej republiky. Odvolaciemu súdu sú známe rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, na ktoré odkazoval žalobca 1/ zdôrazňujúc, že dojednanie súhrnnej kúpnej ceny za prevádzané nehnuteľnosti nedovoľuje vysloviť čiastočnú neplatnosť kúpnej zmluvy. Vo všeobecnosti nie je vylúčené, aby účastníci kúpnej zmluvy dojednali ohľadne viacerých vecí súhrnnú cenu bez ocenenia jednotlivých vecí. Takáto kúpna zmluva nie je bez ďalšieho neplatná pre neurčitost' (podľa rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/3974/2007 z 21.10.2009). Dojednanie súhrnnej kúpnej ceny za všetky veci uvedené v kúpnej zmluve môže spôsobiť neplatnosť kúpnej zmluvy ako celku len v prípade, že vlastnícke právo k niektorej z vecí uvedených v kúpnej zmluve nemohlo byť touto zmluvou prevedené. Len za týchto okolností totiž nie je zrejmé, za akú kúpnu cenu mali byť predané ostatné veci, ktorých prevodu kúpnu zmluvou nič nebránilo (podľa rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky z 12.09.2002 sp. zn. 22Cdo/2127/2000). V ostatných prípadoch nie je dôvod nerešpektovať vôľu účastníkov zmluvy smerujúcich k prevodu vlastníckeho práva k veciam za konkrétnu súhrnnú cenu, pretože nevzniká pochybnosť, čo a za koľko má byť prevedené (z dôvodov rozsudku NS ČR sp. zn. 20Cdo/4452/2018 zo 16. januára 2019). Najvyšší súd Českej republiky vo svojej judikatúre vzťahujúcej sa k čiastočnej neplatnosti kúpnej zmluvy opakovane vyslovil právny názor, že pri posudzovaní otázky, či časť právneho úkonu postihnutého dôvodom neplatnosti je možné oddeliť od ostatného úkonu, je potrebné rešpektovať vôľu účastníkov právneho úkonu s prihliadnutím k účelu, ktorého dosiahnutie osoby uskutočňujúce právny úkon sledovali a rozhodujúcim kritériom zostáva vôľa zmluvných strán, ktorú je potrebné skúmať v zmysle § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 26. septembra 1997 sp. zn. 3Cdon/1248/96, rozsudok Vrchného súdu v Prahe sp. zn. 4Cz/124/92, rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Odo/771/2005, rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30Cdo/555/2016 z 24.02.2016).

32. Správa katastra Revúca predložila súdu prvej inštancie kúpnu zmluvu V-X/XXXX v celom jej znení (č. I. 36 až 37 spisu). Kúpna cena bola dojednaná v článku III kúpnej zmluvy v pôvodnom znení z 31.08.2010 na 968,- €. Táto kúpna cena bola určená za vypočítané výmery prevádzaných nehnuteľností podľa pôvodného textu zmluvy. Opravná doložka ku kúpnej zmluve z 19. marca 2012 nemala žiadny vplyv na dohodnutú kúpnu cenu. Prevádzané nehnuteľnosti neboli rovnakého druhu. Jednalo sa lesné pozemky, trvalé trávne porasty a ornú pôdu, aj ostatnú plochu.

33. K výkladu textu zmluvy sa vyjadril Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 242/2007 z 3. júla 2008 tak, že text zmluvy je len prvotným priblížením sa k významu zmluvy, ktorý si chceli jej účastníci svojím konaním stanoviť. Doslovný výklad textu zmluvy môže, ale nemusí byť v súlade s vôľou konajúcich strán. Ak vôľa zmluvných strán smeruje k inému významu a ak sa podarí vôľu účastníkov procesom hodnotenia skutkových a právnych otázok ozrejmiť, má zhodná vôľa účastníkov zmluvy prednosť aj pred doslovným významom textu nimi formulovanej zmluvy. Vôľa je vnútorným stavom konajúcej osoby, ktorý nie je bezprostredne prístupný interpretovi právneho úkonu, a nie je interpretom tohto právneho úkonu poznateľný z vonkajších okolností spojených s podpisom a realizáciou zmluvného vzťahu, preto treba hľadiť hlavne na vôľu, ako aj na okolnosti spojené s podpisom zmluvy a následné konanie účastníkov po podpise zmluvy. Jedným zo základných princípov výkladu zmlúv je prioritá výkladu, ktorý nezakladá neplatnosť zmluvy pred takým výkladom, ktorý neplatnosť zmluvy zakladá, ak sú možné obidva výklady. Je tak vyjadrený a podporovaný princíp autonómie zmluvných strán, povaha súkromného práva a s ním spojená spoločenská a hospodárska funkcia zmluvy. Neplatnosť zmluvy mala byť teda výnimkou a nie zásadou. Nie je teda ústavne konformná a v rozpore s princípmi právneho štátu vyplývajúcim z článku I Ústavy SR je taká prax, keď všeobecné súdy preferujú celkom opačnú tézu uprednostňujúcu výklad vedúci k neplatnosti zmluvy pred výkladom nezakladajúcim neplatnosť zmluvy. Výklad právneho úkonu s ohľadom na vôľu účastníkov zmluvy v čase uskutočnenia právneho úkonu za účelom odstránenia neurčitosti alebo zrozumiteľnosti právneho úkonu pripúšťa aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012 sp. zn. 3Cdo/81/2011 a preferenciu výkladu právneho úkonu podľa vôle zmluvných strán potvrdil opäť Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 1. apríla 2015 sp. zn. I. ÚS 640/2014.

34. Odvolací súd uzatvára, že dojednanie kúpnej ceny za prevádzané nehnuteľnosti kúpnu zmluvou V-X/XXXX by bolo možné zistiť vylúčením účastníkov zmluvy, ktorí by objasnili, akým spôsobom

bola určená dohodnutá kúpna cena 968,- € za všetky prevádzané nehnuteľnosti. Zistenie vôle zmluvných strán pri určení kúpnej ceny za prevádzané nehnuteľnosti by bolo potrebné a právne významné vtedy, keby mienil súd vyhovieť žalobe o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy v časti z dôvodu určenia vzájomných povinností zmluvných strán vyplývajúcich z neplatnej kúpnej zmluvy (podľa § 457 OZ by bol predávajúci povinný vrátiť časť kúpnej ceny). Ak však bola žaloba zamietnutá, takáto argumentácia je bezvýznamná. Dohodnutá súhrnná kúpna cena v kúpnej zmluve žiadnym spôsobom neovplyvnila rozhodnutie odvolacieho súdu, keďže žaloba žalobcov 1/ a 2/ nemohla obstať v celom rozsahu pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie, uplatnenie nárokov po uplynutí premlčacej doby a neexistenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (ako bude uvedené v ďalšom texte odôvodnenia).

35. Odvolací súd na posúdenie nárokov žalobcov 1/ a 2/ neaplikoval ustanovenie § 3 Občianskeho zákonníka podľa žiadosti žalovaného 1/, keď nemožnosť vyhovieť žalobe žalobcov odôvodňujú konkrétne hmotnoprávne ustanovenia Občianskeho zákonníka dopadajúce na posudzovaný právny vzťah a zistenie, že na vyslovení relatívnej neplatnosti právneho úkonu nemá žalobca 1/ naliehavý právny záujem, ako to vyžadovalo ustanovenie § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase začatia konania a splnenie tejto procesnej podmienky musí pretrvávať aj ku dňu rozhodnutia vo veci samej.

35.1 Žalobcovia nesprávne pochopili uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/1322/2014-186 z 23.11.2015, keď tvrdia, že odvolací súd vyslovil záväzný právny záver o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu 1/ na požadovanom určení o vyslovení relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovanými 1/ a 2/. V tomto rozhodnutí odvolací súd za nesprávny považoval názor súdu prvej inštancie o neexistencii naliehavého právneho záujmu pre nesprávne zvolený právny prostriedok obrany a výslovne uviedol, že žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu môže obstať aj za stavu, že už došlo k porušeniu predkupného práva podielového spoluvlastníka a existenciu naliehavého právneho záujmu v konaní o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu pre porušenie zákonného predkupného práva spoluvlastníka veci musí súd skúmať aj z hľadiska dôvodu, ktorý viedol oprávneného k vyvolaniu súdneho sporu. V bode 46 odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie uviedol, že z dôvodu hospodárnosti konania stranami sporu navrhované dokazovanie na existenciu naliehavého právneho záujmu s ohľadom na okolnosti, ktoré žalobcu 1/ viedli k podaniu žaloby nevykonali. Žalobca 1/ odôvodňoval podanie žaloby o určenie neplatnosti právneho úkonu tým, že má vzhľadom na svoje podnikateľské aktivity záujem vlastníť nehnuteľnosti v E. a jeho okolí a touto žalobou chce zabrániť, aby sa žalovaný 1/ stal vlastníkom nehnuteľností, ktoré sú významné či už z hľadiska podnikania v agrosektore alebo výkonu práva poľovníctva. Na odvolacom pojednávaní dňa 19. mája 2021 zisťoval odvolací súd od strán sporu, či sú skutkové tvrdenia žalobcu 1/ o antagonistických vzťahoch medzi ním a žalovaným 1/ sporné a či je potrebné tieto skutočnosti dokazovať. Žalobca 1/ a žalovaný 1/ (prostredníctvom svojich právnych zástupcov) zhodne uviedli, že túto skutočnosť nie je potrebné dokazovať a potvrdili, že antagonistické vzťahy žalobcu 1/ a žalovaného 1/ sú osobného charakteru, zároveň vyplývajú aj z konkurenčného boja dvoch podnikateľských rodín v agrosektore. Vzhľadom na takéto zdôvodnenie motívu pre podanie žaloby o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy žalobcom 1/ sa odvolací súd zameril na posúdenie vplyvu prevodu spoluvlastníckych podielov spoločnej nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX katastrálne územie O. na právne postavenie žalobcu 1/ (naliehavý právny záujem bolo potrebné preukazovať už len vo vzťahu k prevodu spoluvlastníckych podielov na LV č. XXX z dôvodu, že žalobca 1/ v priebehu konania aktívnu vecnú legitímáciu k uplatneniu práva na určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu týkajúceho sa nehnuteľností z LV č. XXX, v súčasnosti LV č. XXX katastrálne územie O., stratil a aktívnu vecnú legitímáciu na uplatnenie takéhoto nároku pre prevod nehnuteľností vedených na LV č. XXX a LV č. XXX katastrálne územie O. nikdy nemal).

36. Žalobca 1/ v žalobe tvrdil, že je podielovým spoluvlastníkom spoločnej nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX katastrálne územie O. v spoluvlastníckych podieloch podľa zápisu pod B XXX, XXX, XXX, XXX, XXX, XXX, XXX a XXX. Na č. l. 23 spisu sa nachádza list vlastníctva doručený Okresnému súdu Revúca dňa 07.10.2013, z ktorého odvolací súd zistil, že ku dňu 07.10.2013 bol žalobca 1/ zapísaný na LV č. XXX ako podielový spoluvlastník spoločnej nehnuteľnosti podľa zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločnostiach (účinný od 01.10.2013) v časti B listu vlastníctva pod poradovými číslami XXX v spoluvlastníckom podiele X/XXXX, pod poradovým číslom XXX v spoluvlastníckom podiele XXX/XXXX, pod poradovým číslom XXX v spoluvlastníckom podiele X/XXXX, pod poradovým číslom XXX v spoluvlastníckom podiele XX/XXXX, pod poradovým číslom XXX v spoluvlastníckom podiele XX/

XXXX, pod poradovým číslom XXX v spoluvlastníckom podiele XX/XXXX, pod poradovým číslom XXX v spoluvlastníckom podiele XX/XXXX, pod poradovým číslom XXX v spoluvlastníckom podiele X/XXXX a žalobca 1/ neoznačil zápis v časti B listu vlastníctva pod poradovým číslom XXX, kde je podľa kúpnej zmluvy z 02.07.2013 zapísaný jeho podiel v X/XXXX. Spolu podiel žalobcu 1/ ku dňu 07.10.2013 na spoločnej nehnuteľnosti parcely W. č. XXXX/X činil XXXX/XXXXX.

36.1 Žalovaný 1/ je na LV č. XXX vyhotovenom Správou katastra Revúca 07.10.2013 zapísaný ako podielový spoluvlastník spoločnej nehnuteľnosti W. parcely č. XXXX/X pod poradovým číslom XXX v časti B listu vlastníctva v spoluvlastníckom podiele XXXX/XXXXX.

36.2 Žalovaná 2/ previedla na žalovaného 1/ kúpnu zmluvou V-X/XXXX z 20. marca 2012 citovanou medzi titulmi nadobudnutia v časti B poradové číslo XXX spoluvlastnícky podiel X/XXXX. Za kúpnu zmluvou V-X/XXXX z 20. marca 2012 je pri mene žalovaného 1/ zapísaný ďalší titul - kúpna zmluva V-XXX/XXXX z 13.06.2013, avšak z tohto zápisu nie je zistiteľný nadobúdaný spoluvlastnícky podiel žalovaným 1/.

37. Podiel žalovaného 1/ kúpou spoluvlastníckeho podielu žalovanej 2/ sa zväčšil len nepatrne. Ak žalovaný 1/ ku dňu 07.10.2013 vlastnil zo spoločnej nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX katastrálne územie O. spoluvlastnícky podiel XXXXX/XXXXXX (XXXX/XXXXX) a žalobca 1/ len spoluvlastnícky podiel XXXX/XXXXXX (XXXX/XXXXX), kúpa spoluvlastníckeho podielu žalovanej 2/ žalovaným 1/ o veľkosti XXX/XXXXXX (X/XXXX) nemohla výraznejšie ovplyvniť hlasovacie právo žalobcu 1/ a žalovaného 1/ ako podielových spoluvlastníkov spoločnej nehnuteľnosti, pretože žalovaný 1/ už v tom čase vlastnil oveľa väčší podiel spoločnej nehnuteľnosti než žalobca 1/ a to o XXXX/XXXXXX viac.

37.1 Spoluvlastnícke podiely žalobcu 1/ a žalovaného 1/ k spoločnej nehnuteľnosti evidované na LV č. XXX katastrálne územie O. vyplývajú z výpisu z listu vlastníctva vyhotoveného odvolacím súdom 17. mája 2021. Žalobca 1/ bol k tomuto dňu pod poradovým číslom XXX v časti B listu vlastníctva zapísaný ako podielový spoluvlastník W. parciel č. XXXX/X, XXXX/XXX a XXXX/XXX v spoluvlastníckom podiele XXXX/XXXXX, naproti tomu žalovaný 1/ podľa zápisu pod B XXX v spoluvlastníckom podiele XXX/XXXX. Prevodom spoluvlastníckych podielov žalobcu 1/ a žalovaného 1/ na spoločného menovateľa (XXXXX) je možné dospieť k záveru, že žalovaný 1/ vlastnil aj ku dňu rozhodnutia odvolacieho súdu oveľa väčší podiel na spoločnej nehnuteľnosti podľa zákona č. 97/2013 Z. z. než žalobca 1/. Spoluvlastnícky podiel žalobcu 1/ o veľkosti XXXX/XXXXX sa rovná spoluvlastníckemu podielu XXXX/XXXXX. Spoluvlastnícky podiel žalovaného 1/ o veľkosti XXX/XXXX sa rovná spoluvlastníckemu podielu XXXX/XXXXX. Rozdiel medzi vlastníckym právom žalovaného 1/ a žalobcu 1/ je spoluvlastnícky podiel XXXX/XXXXX. Je možné súhlasiť s názorom žalovaného 1/, že získanie spoluvlastníckeho podielu žalovanej 2/ o veľkosti XXX/XXXXX (X/XXXX = XXX/XXXXX) je len kozmetickou úpravou spoluvlastníckeho podielu žalovaného 1/ o veľkosti XXXX/XXXXX a pokiaľ podľa § 9 ods. 4 zákona č. 97/2013 Z. z. pomer účasti členov spoločenstva na výkone práv a povinností vyplývajúcich z členstva v spoločenstve je vyjadrený podielmi na spoločnej nehnuteľnosti, určenie relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu žalovanej 2/ na žalovaného 1/ nemôže výrazne zmeniť pomer výkonu práv a povinností vyplývajúcich z členstva v spoločenstve medzi žalobcom 1/ a žalovaným 1/. Ak chcel žalobca 1/ podaním žaloby o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu zabrániť zmene pomeru účasti žalobcu 1/ a žalovaného 1/ na výkone práv a povinností vyplývajúcich z členstva v pozemkovom spoločenstve, tento dôvod pre odôvodnenie naliehavého právneho záujmu na vyslovenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu neobstojí z dôvodu, že nadobudnutie spoluvlastníckych podielov od žalovanej 2/ vo výške XXX/XXXXX na strane žalovaného 1/ nemalo za následok zmenu pomeru práv a povinností k spoločnej nehnuteľnosti medzi žalobcom 1/ a žalovaným 1/. Existenciu naliehavého právneho záujmu na určení relatívnej neplatnosti právneho úkonu nie je možné vyvodiť ani z tvrdených a nepopretých antagonistických vzťahov žalobcu 1/ a žalovaného 1/, keď aj pred uzavretou kúpnu zmluvou boli žalobca 1/ a žalovaný 1/ podielovými spoluvlastníkmi spoločnej nehnuteľnosti evidovanej na LV č. XXX v katastrálnom území O. vo výraznom nepomere v prospech žalovaného 1/. Antagonistické vzťahy medzi žalobcom 1/ a žalovaným 1/ by boli právne významné, len ak by sa podielovými spoluvlastníkmi stali v dôsledku napadnutej kúpnej zmluvy.

38. Žalobcovi 1/ žiadnym spôsobom pri výkone práv a povinností k spoločnej nehnuteľnosti nemôže pomôcť ani navrátenie do pôvodného stavu vyslovením relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu, že v tom prípade by sa podielovou spoluvlastníčkou spoločnej nehnuteľnosti stala opätovne žalovaná 2/, voči ktorej nemá žalobca 1/ právny nástroj docieľať, aby žalovaná 2/ na neho previedla spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXX katastrálne územie O.. Podľa § 9 ods. 7 v súčasnosti účinného zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách na prevod podielu na spoločnej

nehnutelnosti medzi spoluvlastníkmi spoločnej nehnuteľnosti sa nevzťahuje všeobecné ustanovenie o predkupnom práve, ak nejde o prevod podľa § 11 ods. 2. Právna úprava práv a povinností k spoločnej nehnuteľnosti podľa zákona č. 97/2013 Z. z. nedáva žalobcovi 1/ možnosť dosiahnuť, aby nadobudol spoluvlastnícky podiel žalovanej 1/, ani zabrániť, aby tento podiel nadobudli ostatní spoluvlastníci podielov na spoločnej nehnuteľnosti, či tretia osoba. Za takto zisteného skutkového stavu nebolo možné žalobe žalobcu 1/ o určenie relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy V-X/XXXX v časti prevodu spoluvlastníckych podielov žalovanej 2/ k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXX katastrálne územie O. vyhovieť. Rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny vo výroku, ktorým bola žaloba žalobcu 1/ v tejto časti zamietnutá.

39. Rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách konania zodpovedá výsledku sporu na súde prvej inštancie. Žaloba žalobcov 1/ a 2/ bola zamietnutá v plnom rozsahu, z tohto dôvodu sú žalobcovia 1/ a 2/ povinní spoločne a nerozdielne nahradiť každému zo žalovaných trovy prvoinštančného konania v rozsahu 100 % podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Povinnosť zaplatiť žalovaným náhradu trov konania vznikne až po vyčíslení trov konania súdnym úradníkom súdu prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 C. s. p.

40. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o trovách konania potvrdil odvolací súd podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. ako vecne správny.

41. V odvolacom konaní vznikli trovy konania len žalovanému 1/, žalovaná 2/ sa aktívne odvolacieho konania nezúčastňovala a zo spisu jej vznik trov odvolacieho konania nevyplýva. Z tohto dôvodu odvolací súd uložil žalobcom 1/ a 2/ iba povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalovanému 1/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške trov odvolacieho konania a žalovanej 2/ náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcom 1/ a 2/ nepriznal. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/14/2018 z 28. februára 2018 uverejneného v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov SR pod číslom 72/2018 je v súlade s článkom 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku zakotvujúcim procesnú ekonomiu rozhodnúť priamo tak, že ak podľa obsahu spisu strane v konaní žiadne trovy nevznikli, náhrada trov konania sa jej nepriznáva.

42. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).